

Γερακίνες και περισσότερες στην αμερικανική εξωτερική πολιτική

Ο ηγεμονικός ανταγωνισμός Ηνωμένων Πολιτειών και Κίνας μοιάζει αναπόφευκτος.

Δρ. Χρήστος Ζιώγας, Αρθρογράφος

Πώς θα προσδιορίζαμε την Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Νάνσι Πελόζι, σχετικά με την απόφασή της να επισκεφθεί την Ταϊβάν, ως γερακίνα ή περισσότερα;

VIA ASSOCIATED PRESS

Τις τελευταίες ημέρες οι προβολές της διεθνοπολιτικής επικαιρότητας στράφηκαν από τον πόλεμο στην Ουκρανία στην επίσκεψη της Προέδρου της Βουλής των Αντιπροσώπων των Ηνωμένων

Πολιτειών κ. Νάνσι Πελόζι στην Ταϊβάν. Ακροθιγώς κι όσον αφορά το θεσμικό πλαίσιο άσκησης της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, αυτό συνδιαμορφώνεται από τον Πρόεδρο και το Κογκρέσο, το οποίο αποτελείται από τη Γερουσία και την Βουλή των αντιπροσώπων.

Σε κάθε πολιτεία των ΗΠΑ αναλογούν δύο γερουσιαστές, ενώ για την Βουλή των Αντιπροσώπων εκλέγονται, επίσης σε πολιτειακό επίπεδο, 435 αντιπρόσωποι ανάλογα με τον πληθυσμό της κάθε πολιτείας.

Εν γένει, ο ρόλος του Κογκρέσου στην διαμόρφωση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, αφορά κυρίως τη μακροχρόνια διαδικασία εφαρμογής της στο διεθνές σύστημα. Ενώ για την αντιμετώπιση των άμεσων απειλών, καθώς και των κρίσιμων καταστάσεων η ευθύνη εναπόκειται στον εκάστοτε Αμερικανό Πρόεδρο.

Σύμφωνα με το [Αμερικανικό Υπουργείο Εξωτερικών](#) και το πρόσφατο ενημερωτικό δελτίο της 22ης Μαΐου 2022, οι ΗΠΑ δεν έχουν συνάψει επίσημες διπλωματικές σχέσεις με την Ταϊβάν, διατηρούν όμως ανεπίσημες ισχυρές επαφές βασιζόμενες σε παρόμοιες αξίες, το εμπόριο και την οικονομία και τους ισχυρούς δεσμούς μεταξύ ανθρώπων (strong people-to-people ties), στοιχεία που συνιστούν το θεμέλιο της διμερούς φιλίας και ανατροφοδοτούν την αμερικανική δέσμευση σχετικά με την ασφάλεια της Ταϊβάν.

Οι εν λόγω διμερείς σχέσεις υλοποιούνται από το [American Institute in Taiwan \(AIT\)](#), το οποίο παρέχει υπηρεσίες παρόμοιες με εκείνες των επίσημων διπλωματικών και προξενικών αρχών. Το State Department έχει συνάψει συμβόλαιο με το AIT και χρηματοδοτεί μεγάλο μέρος των εργασιών του. Το επίσημο αμερικανικό κείμενο αναφέρει ότι η στάση των Ηνωμένων Πολιτειών προς την Ταϊβάν παρέμεινε συνεπής επί δεκαετίες, ανεξαρτήτως της εκάστοτε κυβέρνησης.

Στο έγγραφο επισημαίνεται ότι οι Ηνωμένες Πολιτείες ακολουθούν διαχρονικά πολιτική που εξυπηρετεί τον στόχο για μία ενιαία Κίνα, όπως προσδιορίζεται στον νόμο που καθορίζει τις σχέσεις με την Ταϊβάν (Taiwan Relations Act), τα τρία κοινά ανακοινωθέντα ΗΠΑ-Κίνας και τις Έξι Διαβεβαιώσεις. Συναφώς, η αμερικανική εξωτερική πολιτική δηλώνει ότι είναι αντίθετη σε οποιαδήποτε μονομερή αλλαγή του status quo από κάθε πλευρά, αναφέροντας ότι δεν υποστηρίζει την ανεξαρτησία της Ταϊβάν και αναμένει ότι οι διαφορές -μεταξύ Κίνας και Ταϊβάν- θα επιλυθούν με ειρηνικά μέσα.

Σύμφωνα με τον προαναφερθέντα νόμο, οι Ηνωμένες Πολιτείες θα παρέχουν όλα τα απαραίτητα αμυντικά μέσα ώστε η Ταϊβάν να διατηρήσει επαρκή ικανότητα αυτοάμυνας και να αντιστεκόμαστε

-και οι δυο χώρες- σε κάθε προσφυγή στη βία ή άλλες μορφές εξαναγκασμού που θα έθεταν σε κίνδυνο την ασφάλεια ή το κοινωνικό ή οικονομικό της σύστημα.

Για τους ενασχολούμενους και όσους/ες εισηγούνται ή/και ασκούν την αμερικανική εξωτερική πολιτική, **είναι γνωστή η (υπερ)απλουστευτική τυπολογία, σύμφωνα με την οποία οι εν λόγω policy makers χωρίζονται σε ιέρακες και περιστέρια (Hawks and Doves)'** **φορμαλιστικός διϋσμός** που δεν νομίζω να χρήζει περαιτέρω ερμηνείας σχετικά με το τί πρεσβεύει κάθε τάση σχετικά με τη δράση των ΗΠΑ στο διεθνές σύστημα.

Συνυπολογίζοντας λοιπόν το θεσμικό πλαίσιο άσκησης της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής, το επίπεδο και τις μεθόδους υλοποίησης των διμερών σχέσεων μεταξύ Ηνωμένων Πολιτειών και Ταϊβάν, την παρούσα δύσκολη συγκυρία και εν γένει τη μεταβατική φάση στην οποία βρίσκεται το διεθνές σύστημα, **πώς θα προσδιορίζαμε την Προέδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Νάνσι Πελόζι, σχετικά με την απόφασή της να επισκεφθεί την Ταϊβάν, ως γερακίνα ή περιστέρα;**

Είναι κατανοητό πως **οι Ηνωμένες Πολιτείες την τελευταία διετία δρομολογούν εντατικότερες πολιτικές διαιώνισης της ηγεμονίας τους στο διεθνές σύστημα**, στόχος που προϋποθέτει τον περιορισμό της αναδυόμενης Κίνας. Οι συμμαχικές εγγυήσεις που παρέχουν οι ΗΠΑ στους συμμάχους τους, ιδιαίτερα στην περιοχή της Ασίας, χρήζουν επαναβεβαίωσης ή/και ενίσχυσης.

Στο δυτικό τμήμα της Ευρασίας και δια μέσου του ρωσο-ουκρανικού πολέμου επιφέρουν ήδη τις αναγκαίες ευρω-ατλαντικές συστοιχίσεις. Υπό αυτό το πρίσμα, η Αμερικανίδα αξιωματούχος σαν να ήθελε, πέραν της αφοσίωσης των Ηνωμένων Πολιτειών στις εγγυήσεις ασφάλειας προς την νησιωτική χώρα, να προκαλέσει την αντίδραση της Κίνας, γεγονός που ίσως να είναι χρήσιμο για την διαιώνιση και πιθανόν σύσφιξη των συμμαχικών σχέσεων της Ουάσιγκτον στην νοτιοανατολική Ασία.

Αν έως τώρα οι τάσεις, ως προς την εξέλιξη των σινοαμερικανικών σχέσεων, ταλαντεύονταν/ισορροπούσαν μεταξύ ηγεμονικής ρύθμισης ή ανταγωνισμού, την τελευταία περίοδο τα ανακλύπτοντα διεθνοπολιτικά ζητήματα φαίνεται να κινούν το εκκρεμές προς το φάσμα του **ανταγωνισμού**.

Ο ηγεμονικός ανταγωνισμός Ηνωμένων Πολιτειών και Κίνας μοιάζει αναπόφευκτος, δίχως υποχρεωτικά να ευθύνονται κάποια συγκεκριμένα πρόσωπα, αλλά **για λόγους κατά βάση συστημικούς**.

Συγκαιρινά, το μεν Πεκίνο αποφεύγει τον άμεσο ανταγωνισμό, και είναι απρόθυμο για αμοιβαίες ρυθμίσεις, η δε Ουάσιγκτον επιθυμεί μία συμφωνία, όσο ακόμη υπερισχύει σε όλους τους τομείς. Σταδιακά, γίνεται ολοένα και πιο κατανοητό πως οι αμερικανικές δυνατότητες επιβολής στην Κίνα φθίνουν. Επομένως, **η ηγεμονική διευθέτηση προϋποθέτει, μία αμοιβαίως αποδεκτή αμερικανική υποβάθμιση και αντίστοιχη -τουλάχιστον- κινεζική αναβάθμιση**, γεγονός που την καθιστά, ως πιθανή προοπτική, δύσκολη.

Ενδεχομένως η πολύκροτη επίσκεψη να επιδιώκει την επιτάχυνση του αναδυόμενου ηγεμονικού ανταγωνισμού με σκοπό την ταχύτερη ηγεμονική διευθέτηση, όσο οι Ηνωμένες Πολιτείες υπερισχύουν, έστω και οριακά, στους περισσότερους τομείς.

Η παρούσα συγκυρία είναι για τους παροικούντες στην Ουάσιγκτον εξόχως απαιτητική, είτε δηλώνουν ιέρακες είτε περιστέρους. Ας ελπίσουμε στην προκειμένη περίπτωση ότι το απόφθεγμα του Χέγκελ: «Η κουκουβάγια, το πουλί της γνώσης και της σοφίας, πετάει το σούρουπο», δεν θα επιβεβαιωθεί. _